

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
Д.е.н., проф. Лоханова Н.О.

(підпис)
“ ___ ” травня 2019 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 6.030509 Облік і аудит
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою Облік і аудит
(назва освітньої програми)

на тему: «Бухгалтерський облік та контроль операційних витрат на прикладі підприємства ТОВ «Агрофірма Кодима»

Виконавець:

студентка ОЕФ 4 курс 1 група
Чижовська Тетяна Віталіївна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

викладач
(науковий ступінь, вчене звання)
Мілько Людмила Вікторівна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2019

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРИТИЧНІ ОСНОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ	6
1.1. Економічна сутність витрат операційної діяльності.....	6
1.2. Класифікація та склад операційних витрат.....	11
1.3. Визнання та нормативне забезпечення операційних витрат	18
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТОВ «АГРОФІРМА КОДИМА»	23
2.1. Економіко - організаційна характеристика підприємства ТОВ «Агрофірма Кодима»	23
2.2. Облік операційних витрат та особливості їх формування на підприємстві ТОВ «Агрофірма Кодима».....	32
2.3. Аналіз стану операційних витрат ТОВ «Агрофірма Кодима»	46
РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ ТОВ «АГРОФІРМА КОДИМА» ТА НАПРЯМКИ ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ	55
3.1. Завдання та джерела проведення контролю операційних витрат...	55
3.2. Методика проведення контролю операційних витрат на ТОВ «Агрофірма Кодима»	60
3.3. Недоліки обліку та контролю операційних витрат та шляхи їх усунення	65
ВИСНОВОК	69
Список використаних джерел	72
Додатки	77

ВСТУП

Актуальність теми. В сучасних умовах змін економічного та політичного середовища, вітчизняний облік піддається масштабному реформуванню та переходу на міжнародні стандарти.

Правильне та прозоре ведення бухгалтерського обліку, формування річної звітності, дотримання вітчизняних й міжнародних стандартів та вимог забезпечує вітчизняному підприємству безперешкодне функціонування як в межах України так і вигідну співпрацю з іноземними суб'єктами господарювання.

Інформація про склад, структуру та об'єми витрат які несе підприємство надає змогу керівництву отримати повну інформацію щодо результатів здійснених операцій та надалі забезпечує даними для прийняття вірних управлінських рішень. Відповідно своєчасне та достовірне відображення понесених витрат впливає і на податковий облік та запобігає виникненню штрафних санкцій.

В системі обліку інформація про витрати підприємства є надзвичайно цінною, багатогранною й швидкоплинною. За рівнем значенням для її користувачів вона займає важливе місце поряд з інформацією про активи, зобов'язання та капітал підприємства.

Облік витрат підприємства постійно розвивається й поліпшується у зв'язку з удосконаленням комп'ютерної техніки і комунікаційного середовища, методології й організації бухгалтерського обліку як основного інформаційного джерела про витрати підприємства.

В сучасних умовах економіки облік не втратив свою ключову необхідність і в будь якій сфері діяльності постає потреба в достовірній та детально оформленій звітності, а також в обліку її поточної діяльності.

На жаль навіть в період високо розвитку комп'ютерних технологій та існування штучного інтелекту науковці не дійшли єдності в трактуванні витрат та їх класифікації.

В різних наукових працях присвячували свою увагу питанню методики, структури та обліку витрат такі науковці, як: Ф. Ф. Бутинець, Б. І. Валуєв, А. М. Герасимович, С. Ф. Голов, З. В. Задорожний, Т. П. Карпова, А. М. Кузьмінський, В. Г. Линник, В. В. Лук'янова, М. Г. Чумаченко, С. І. Шкарабан, та інші.

Мета та завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи поставлено детальне відображення обліку та контролю витрат пов'язаних з операційною діяльністю в сучасних економічних умовах господарювання та вдосконалення можливих форм й методів управління операційними витратами на ТОВ «Агрофірма Кодима».

З метою досягнення вище названої мети в роботі визначені такі завдання:

- узагальнити наукові підходи щодо економічної сутності та змісту операційних витрат;
- розглянути та охарактеризувати класифікацію операційних витрат;
- розкрити в повній мірі процедуру визнання та умови науково - нормативного забезпечення обліку операційних витрат;
- розглянути методико - організаційні положення обліку та контролю операційних витрат, а також виявити переваги й недоліки в наявній практиці їх облікового відображення на ТОВ «Агрофірма Кодима»;
- обґрунтувати необхідність проведення контролю операційних витрат та методи його проведення на ТОВ «Агрофірма Кодима».
- висловити пропозиції та можливі шляхи покращення обліку й контролю операційних витрат на досліджуваному підприємстві.

Об'єктом дослідження є чинна система обліку та контролю витрат операційної діяльності підприємства ТОВ «Агрофірма Кодима».

Предметом дослідження обрано сукупність теоретичних положень відносно методики та організації обліку й контролю витрат пов'язаних з

операційною діяльністю, а також їх практичне відображення в обліку ТОВ «Агрофірма Кодима».

Методи дослідження. Для виконання кваліфікаційної роботи було використано аналітичний та балансовий методи, абстрактно - логічні, конкретно - наукові (індукція, дедукція, групування, порівняння), експертні оцінки, методи аналізу та синтезу.

Інформаційною базою дослідження є: річна звітність, первинна документація синтетичного й аналітичного обліку підприємства ТОВ «Агрофірма Кодима», законодавчі та нормативні документи щодо бухгалтерського обліку та контролю витрат операційної діяльності, вітчизняні та зарубіжні наукові публікації.

Структура кваліфікаційної роботи містить: анотацію, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел та додатки.

ВИСНОВОК

Витрати є важливою економічною категорією, яка супроводжує будь яку господарську діяльність підприємства та характеризує рівень її рентабельності. Відповідно, завданням та метою суб'єкта господарювання постає забезпечення оптимальних умов між рівнем понесених витрат та розміром отриманих доходів.

За результатами проведено дослідження обліку операційних витрат було визначено, що витрати з облікової точки зору пов'язують з економічними вигодами, активами та зобов'язаннями підприємства, а облік та порядок їх визнання здійснюється згідно з П(С)БО, МСБО, МСФЗ та Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

Операційні витрати класифікуються за різними ознаками, що надає змогу детально визначити їх склад та характеристику, а також провести аналіз об'ємів здійснених витрат, визначити їх рівень рентабельності та виявити джерела економії.

Також, було проведено вивчення діючої практики обліку операційних витрат на підприємстві ТОВ «Агрофірма Кодима» за результатами якого можна зробити наступні висновки.

Бухгалтерський облік на досліджуваному підприємстві здійснюється відповідно вимогам чинного законодавства України.

На підприємстві спостерігається «ручне ведення» бухгалтерського обліку без використання автоматизованих програм.

В обліку та контролі операційних витрат агрофірми було виявлено ряд недоліків. Найбільших прогалин в системі обліку операційних витрат на аналізованому підприємстві було виявлено в структурі документального оформлення господарських операцій. Більшість наявних на підприємстві форм первинних документів не відповідають вимогам та правилам діючого законодавства щодо ведення бухгалтерського обліку. Також варто звернути

увагу на самі процедури заповнення документів, які здійснюються з безліччю граматичних помилок та в супереч поставленим вимогам щодо ведення бухгалтерського обліку.

На підприємстві спостерігається повне ігнорування використання метода сторно, а цифрові дані заходять за межі відведених граф, що ускладнює процедуру аналізу відображених сум здійснених операцій.

Також, було виявлено, що на підприємстві не використовується рахунок 93 «Витрати на збут», що значно ускладнює контроль за цим видом витрат та аналіз їх доцільності. Тому рекомендовано розмежовувати витрати які пов'язані зі збутом продукції та відносити їх на окремий рахунок, а не на пряму враховувати до вартості реалізованої продукції.

За результатами проведеного економічного аналізу було визначено, що за останній рік рівень рентабельності операційних витрат знизився на 2,87%, що було зумовлено зниженням рівня прибутку від основної операційної діяльності на 2850 тис. грн.

Рівень витрат від операційної діяльності, навпаки суттєво зріс, найбільше зросли витрати на заробітну плату, які збільшились в порівнянні зі звітним роком на 4,16% або на 2089 тис. грн. Найбільшу частку в структурі операційних витрат займають матеріальні витрати, які за аналізований період 2017-2018 роки, навпаки суттєво зменшились на 8,92 % або на 2199 тис. грн.

В загальному за результатами проведеного аналізу було встановлено, що підприємство характеризується нормальною фінансовою стійкістю та високим рівнем абсолютної та проміжної ліквідності. А виявлені в процесі аналізу негативні зміни є цілком природними для підприємства з сільськогосподарським видом діяльності та не є суттєвими.

Незважаючи на перераховані вище недоліки в цілому облік витрат на фірмі повністю забезпечує оперативне, достовірне та повне надходження інформації щодо витрат всіх видів діяльності. Відбувається своєчасне надання фінансової звітності, оформлення облікових документів, а також погашення податкових зобов'язань.

Що стосується контролю операційних витрат на підприємстві, то він проводиться за двома методами: документальний контроль та фактичний з періодичністю в один квартал. На підприємстві встановлено жорсткі штрафні санкції при виявленні недостачі запасів та здійсненні виробничих порушень.

Система контролю яка спостерігається на підприємстві відбувається регулярно та забезпечує постійний моніторинг понесених витрат.

Недоліками контролю на досліджуваному підприємстві ТОВ «Агрофірма Кодима» є те, що первинні документи бухгалтерського обліку та документи які надаються відповідальними особами не надають стовідсоткової впевненості в їх достеменності. В більшій мірі це стосується витрат паливного матеріалу. Тому підприємству рекомендовано забезпечити себе сучасною програмою Skyriver GPS.

Також прогалини в системі внутрішнього контролю які є на підприємстві, та наявність постійних нестач добрив, посівних матеріалів чи інших об'єктів обліку пояснюється специфікою діяльності підприємства.

Аби відрегулювати організацію обліку, агрофірмі рекомендовано впровадити нові комп'ютерні технології, а саме автоматизовану систему обліку. Наприклад програму «1С: Бухгалтерія сільськогосподарського підприємства для України», що значно полегшить процес обліку.

Також, варто змінити первинні документи обліку операційних витрат підприємства на ті документи які відповідають вимогам чинних наказів та методичних рекомендацій бухгалтерського обліку України.

В загальному з метою збільшення рівня конкуренто спроможності підприємства ТОВ «Агрофірма Кодима» її керівникам необхідно контролювати процес удосконалення обліку та контролю витрат у відповідності з новими тенденціями.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бутинець Ф. Ф. Витрати виробництва та їх класифікація для потреб управління. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2012. С. 11-18.
2. Бутинець Ф. Ф., Виговська Н. Г., Малюга Н. М., Петренко Н. І. Контроль і ревізія: Підручник / За ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. 3-е вид., пероб. І доповн. Ж.: ПП «Рута». 2002. 544 с.
3. Верига Ю. А. Облікова політика підприємства. Навч. посібник для ВНЗ / М-во освіти і науки України, Київ: Видавництво «Центр навчальної літератури», 2015. 312 с.
4. Групи платників єдиного податку в Україні. 2019. Ред. Журналу «Дебет-Кредит». URL: <https://services.dtkr.ua/catalogues/indexes/14%2015> (дата звернення: 20.03.2019)
5. Додатки № 1-21 до Типового положення з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 квітня 1996 р. № 473. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/473%D0%B0-96-%D0%BF> (дата звернення 18.02.2019)
6. Експрес аналіз контрагента. URL: <https://youcontrol.com.ua/ru/contractor/?id=15774497>. (дата звернення: 09.04.2019).
7. Загородній А. Г. Облік і аудит : термінологічний словник. Львів : Видавництво «Центр Європи». 2002. 671 с.
8. Костенко Т. Д., Підгора С. О., Рижиков В. С., Панков В. А., Герасимов А. А., Ровенська В. В. Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства. Київ: Видавництво «Центр навчальної літератури», 2005. 400 с.
9. Класифікація економічного контролю як передумова його вдосконалення. Документ № 0042697-03. Ред. Прийняття від 19.08.2003.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0042697-03> (дата звернення: 25.03.2019)

10. Кубік В. Д., Мілько Л. В. Проблеми обліку витрат в контексті управління підприємством. Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції. Херсон: ХНТУ. 2014. С. 30-31. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/3621>. (дата звернення: 07.03.2019)

11. Кудинов, Д. Г. Анализ функциональной структуры государственного казначейства Украины. *Модели управления в рыночной экономике*. Донецк: ДонНУ. 2000. 71 – 76 с.

12. Лист ДФС від 09.06.2016 № 12672/6/99-99-15-02-02-15. URL: <http://sfs.gov.ua/baneryi/podatkovi-konsultatsii/konsultatsii-dlya-yuridichnih-osib/print-68713.html>. (дата звернення 18.03.2019)

13. Лободзинська Т. П. Нормативно-правове забезпечення щодо обліку витрат на поліпшення основних засобів. Економічний вісник НТУУ КПІ. 2015. Вип. 12. - С. 206-212. URL: <http://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/13979/1/32.pdf>. (дата звернення 18.03.2019)

14. Максимова В. Ф. Контроль і ревізія. Навч. посіб. Одеса: 2003. URL: <https://economics.studio/ukrajini-reviziya-kontrol/kontrol-reviziya-navchalniy-posibnik-odesa.html>. (дата звернення: 27.03.2019).

15. Макконел К. Р., Кемпбелл Р., Брю С. Л. Экономикс: Принципы, проблемы и политика. Москва: Издательство «Республика», 1992. 1040 с.

16. Матюха М. М., А. І. Ткачова. Шляхи удосконалення бухгалтерського обліку витрат діяльності підприємства. 2015. Ефективна економіка Вип.11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4547>. (дата звернення: 27.03.2019).

17. Мельник М. В. Ревизия и контроль: Учебник. Москва: Издательство: КНОРУС. 2007. 640 с.

18. Мельник Е. Г. Контроль витрат майбутніх періодів. Міжнародний збірник наукових праць. 2009. Вип. 3(15). URL: <http://pbo.ztu.edu.ua/article/viewFile/66225/61803>. (дата звернення: 25.03.2019)
19. Миколайчук Л. В. Порівняльна характеристика бухгалтерського та податкового обліку фінансових результатів і шляхи їх гармонізації. Науковий вісник УжНУ. 2010. Вип. 29. URL: <http://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/7346/1/>. (дата звернення 03.03.2019).
20. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2. Документ 929_021. Ред. від 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_021. (дата звернення 04.03.2019).
21. Мілько Л. В., Хотенчук Я. О. «Облік фінансових результатів підприємства та формування фінансової звітності» Международная конференция «Перспективы развития науки в XXI веке». Донецк: Научно-информационный центр «Знание». 2013.
22. Мурашко В. М. Контроль і ревізія фінансово-господарської діяльності: Навч. Посібник. Київ: Академія ДПС України. 2001. 311 с.
23. Облік доходів, витрат та фінансових результатів. Навч. посібник. за ред. Лоханової Н. О. 2016.
24. Основні принципи, методика та проблеми складання консолідованої фінансової звітності за МСФЗ. Вісник МСФЗ в Україні. 2015. Вип. 17. URL: <https://product.ligazakon.ua/osnovni-principi-metodika-ta-problemi-skladannya-konsolidovano%D1%97-finansovo%D1%97-zvitnosti-zamsfz/>. (дата звернення 20.03.2019)
25. Склад витрат. Міністерство фінансів України. URL: <https://i.factor.ua/ukr/law-118/section-580/article-11646/>. (дата звернення 10.03.2019).
26. Склад витрат та порядок їх визнання. Верховна Рада України. URL: <https://i.factor.ua/ukr/law-24/section-121/article-691/>. (дата звернення 12.03.2019)

27. Політична економія. Навч. посібник. / За ред. Кривенка К.Т. Київ: КНЕУ, 2005. 508 с.

28. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України № 318 від 31.12.99 р. зі змінами і доповненнями. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>. (дата звернення 27.02.2019)

29. Постанова Кабінету Міністрів України. Порядок № 517 від 08.08.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/ru/10425>. (дата звернення 04.03.2019).

30. Про затвердження, внесення зміни та скасування нормативних документів: наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики № 327 від 28.07.2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0327609-10> (дата звернення: 20.03.2019)

31. Руденко О.О. Визначення витрат операційної діяльності підприємства у міжнародному та національному законодавстві. Збірник наукових праць ХНЕУ. 2014. Вип. 7. URL: file:///D:/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%8F%20%D0%BF%D0%B0%D0%BF%D0%BA%D0%B0/Uproz_2014_7_51.pdf. (дата звернення 12.03.2019)

32. Тарасюк Г.М. Контроль в системі управління плановою діяльністю підприємства. Міжнародний збірник наукових праць. 2010 Вип. 1(16). URL: <file:///D:/51569-103456-1-PB.pdf>. (дата звернення: 25.03.2019)

33. Термін «Адміністративні витрати». Постанова Кабінету Міністрів України. Порядок № 517 від 08.08.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/ru/520:55842/sp?sp=:max25&lang=uk>. (дата звернення 04.03.2019).

34. Термін «Витрати на збут». Постанова Кабінету Міністрів України. Порядок № 517 від 08.08.2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/term/3577>. (дата звернення 10.03.2019).

35. Ткаченко А.М. Основні підходи до класифікації виробничих витрат підприємства. Гуманітарний вісник ЗДІА. 2010. Вип. 41. URL: http://www.zgia.zp.ua/gazeta/VISNIK_41_21.pdf (дата звернення 03.03.2019)

36. Черпанова Н.О. Політична економія. Конспект лекцій для студентів заочної форми навчання. Одеса: Видавництво «Наука і техніка», 2006. 196 с.

37. Шара, Є. Ю. Фінансовий облік II. Навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2016. 308 с.

ДОДАТКИ